

Predvsem v zadnji številki revije *Acta Histriae* se avtorji posvetijo problematiki govoric, ki so, ne le vplivale na družbeni položaj posameznika, temveč so pogosto služile tudi kot sredstvo in dokaz v določenih pravnih postopkih. Tako se Alexander Cowan ("Touching her Reputation", 4, 611-624) posveti vlogi govoric pri porokah parov iz različnih družbenih slojev. Dragica Čeč ("Funkcije govoric in njihovih nosilcev v podeželskih skupnostih", 4, 703-728) analizira vprašanje vpliva govoric na družbeni položaj posameznika, izpostavi s tem povezane tožbe zaradi razžalitve časti ter nenazadnje ponudi razmislek o tem, kakšna je bila pravzaprav funkcija govoric. Vprašanju zanesljivosti tovrstnih virov se posveti Jurij Hadalin ("Govorice in čenče v delu Albina Kjudra Zgodovinski mozaik Primorske", 4, 729-742). Zanimivo branje ponudi tudi Petra Kavrečič ("Pričevalci preteklosti: avanturisti in drugi popotniki na Krasu in v Istri pred modernim turizmom", 4, 683-702), ki izpostavi funkcijo popotnikov in raziskovalcev, katerih zapisi lahko služijo kot pričevanje zunanjega opazovalca o nekem območju in obdobju. Nazadnje vse številke bralcu ponujajo tudi nekaj strokovnih ocen, ki so lahko dobra spodbuda, da tudi sam poseže po katerem izmed novejših zgodovinopisnih del.

Urška Lampe

***Annales*, Anali za istrske in mediteranske študije,**

Series historia et sociologia, 21, Koper 2011, 534 (218 + 316) str.

Znanstvena revija *Annales* je v letu 2011 praznovala jubilejnih dvajset let obstoja, uspešnega delovanja in kreiranja plodnih temeljev za razvoj ter širjenje raziskav, razumevanj in znanj s področja družboslovja in humanistike, pri čemer ne gre spregledati njenega prispevka k razvijanju raziskovalne dejavnosti na istrskem in mediteranskem območju. Tudi fokus prispevkov, ki so v tej znanstveni reviji objavljeni, je usmerjen v specifikke sredozemskega, večkulturnega stičnega prostora, v katerem deluje Univerzitetna založba *Annales* iz Kopra. V okviru slednje izhajajo kar štiri znanstvene periodične publikacije – poleg družboslovno-humanistične serije revije *Annales* (Series historia et sociologia) tudi naravoslovna serija (*Annales*, Series historia naturalis), zgodovinska revija *Acta Histriae*, kineziološka revija *Annales Kinesiolo-*

giae in revija za študije o turizmu *Academica Turistica* – nekatere med njimi so že mednarodno uveljavljene in indeksirane v pomembnih citatnih bazah.

V 21. letniku sta (junija in decembra), kakor običajno, izšli dve številki revije *Annales, Series historia et sociologia*, ki jima bo v nadaljevanju posvečenih nekaj besed. V prvi številki bralec najde sedemnajst izvirnih člankov, od katerih je dobra tretjina tujih, kar še dodatno poudari razširjenost, relevantnost in vpliv revije ter njeno mednarodno umeščenost. Tuji avtorji in avtorice so Gabriella Vöő (Univerza v Pécsu, Madžarska), Bogusław Bierwiazzonek (Univerza v Bielsko-Biali, Poljska), David Lasagabaster (Baskovska univerza, Španija), Conchúr Ó Giollagáin (Irska narodna univerza v Galwayu), Raffaella Ferrero Camoletto (Univerza v Torinu, Italija), Chiara Bertone (Univerza v vzhodnem Piemontu, Italija) ter Aleksandar Štulhofer, Ivan Lindpret in Valerio Baćak (vsi trije z Univerze v Zagrebu, Hrvaška). Med slovenskimi avtorji in avtoricami pa so tu Mojca Šaupperl, Marcello Potocco, Borut Klabjan, Maja Mezgec (vsi z Univerze na Primorskem), Dragan Potoćnik (Univerza v Mariboru), Irena Klavs (Nacionalni inštitut za zdravje) ter Ivan Bernik, Valentina Hlebec, Sonja Novak Lukanović, Tina Kogovšek, Alenka Švab, Roman Kuhar in Tjaša Źakelj (Univerza v Ljubljani).

Glavne teme člankov zelo previdno, a vendar povezano, prehajajo iz ene v drugo. Vsebina je razdeljena na več sklopov oziroma tematik: voda, jezik in njegova uporaba (s poudarkom na manjšinskih jezikih), seksualnost/spolnost in intimnost.

Prične se s pomenom vode in puščav v delih Hermana Melvilla, sledi umetniški moment vode v povezavi s simbolično barvno mešanico rdeče in zelene barve, pomen vode v kanadski književnosti in njeni številni pomeni (upoštevajoč besedo morje) v angleščini ter umestitev izbranega “vodnega” prostora, kot je Jadransko morje, v nacionalni zavesti narodov, ki si ga delijo. Prehod tematik nastane ravno pri Potoćnikovem članku o primorskih Slovencih v Mariboru, saj zapusti “tekočo” tematiko in preide na temo človeka, jezika in sporazumevanja, kar prevesi vsebino na nekoliko bolj jezikoslovno-sociološke topike.

Prek ponazoritev nekaterih uspešnih praks povezovanja jezika z angleščino, poudarjanja pomena rojstnega jezika in izpostavitve faktorjev, ki na ohranjanje jezika dejansko vplivajo, ter analize preobrazbe lastnega jezika, če je ta manjšinski, se vsebina pomakne v tretji del, ki je povezan

s tematiko spolnosti. Tukaj se srečamo z analizami in študijami o razumevanju in izkušnji prve spolnosti pri mladih v italijanski skupnosti ter o razumevanju ideje spolov in njunih dimenzij v italijanski kulturi. Sledi objava rezultatov raziskav na področju seksualnosti mladih na hrvaškem in slovenskem ozemlju v letih od 1971 do 2008, kjer se ugotavlja pojave in posledice pojavov določenih spolnih navad. V nadaljevanju se srečamo s tematiko "prostolebdeče ljubezni", ki naj bi bila tako pojav kot rezultat sodobne družbe, kar se navezuje na članek, ki opisuje percepcije seksualnosti med slovenskimi študentkami. Zadnja dva članka v reviji sta namenjena intimnosti. Ukvarjata se z idejo preobrazbe intimnosti, zadnji članek pa s pojavom dojemanja intimnosti pri ljudeh, ki iščejo partnerja prek spleta.

Povezovalne točke oziroma vodilne topike člankov so tako voda (v veliki večini primerov morje), področje jezikoslovja s poudarkom na manjšinskih jezikih in njihovih praksah, spolnost (predvsem med mladimi in v novejšem času) in pojem intimnosti. Njihova stičišča bi si lahko razlagali v tem smislu, da voda (morje) nosi simboliko rojstva, čistosti (predvsem v smislu prečiščevanja), odprtosti in povezovanja. Povezovanje in rojstvo lahko morda nakazujeta na povezavo z jezikoslovnimi vsebinami, saj so nekatere kulture ravno preko morskih poti prišle v stik in vplivale ena na drugo ter tako kreirale nove svetove, ideje in dojemanja. Povezanost se nadaljuje prek jezikoslovja, ki posredno odpre pot tudi tematiki spolnosti, ki je sama po sebi "človeški dialog". Spolnost je eden izmed načinov komunikacije in povezovanja, ne samo telesnega, temveč tudi čustvenega, na mestu čustvenega pa nas celotna vsebina popelje do zadnje tematike znotraj revije, ki je ravno intimnost. Ta pojem, povezan s spolnostjo, poudarja čustvenost in povezanost, ki jo ljudje izražamo in konstantno snujemo, izhajajoč iz zadnjih dveh tem (spolnosti in intimnosti) pa velikokrat sledi novo rojstvo – zgodba nas spet popelje do vode in na ta način se zdi, da se krog sklene.

Izvirnim člankom sledijo še štiri ocene, ki sta jih napisala Salvator Žitko in Vlado Kotnik. Prvi predstavi knjigi *Gli ultimi giorni della Serenissima*, v kateri je prikazano zadnje obdobje Beneške Republike v Istri, in *Cesarsko-kraljevo možko učiteljišče v Kopru 1875–1909 – Slovenski oddelek*, zbornik, ki predstavlja delovanje in pomembnejše učence omenjenega učiteljišča v Kopru. Kotnik predstavi knjigi *Spektakli XX. veka: Muzika i moć* ter *Ogledi iz antropologije i semiotike folkloru*, pri katerih se izpostavljata

antropološki in filozofski moment spektakla, refleksija nad idejo nastopanja in predstavljanja, delovanje družb in kultur ter ideja folklorne kot skonstruirane akademske realitete. Vsebinski del revije se zaključuje s prispevkom dr. Vesne Mikolič, posvečenim prof. dr. Luciji Čok ob njeni 70-letnici.

Druga številka revije *Annales* (Series historia et sociologia) v letu 2011 je nekoliko obsežnejša, saj ponuja kar štiriindvajset izvirnih znanstvenih člankov tridesetih avtorjev in avtoric. Poleg člankov je potrebno izpostaviti uvodnik in štiri ocene sveže izdanih monografij.

Uvodnik sta skupaj spisala prof. dr. Darko Darovec in Salvator Žitko, ki sta v veliki meri zaslužna za pričetek izdajanja in uspešno nadaljevanje ter vpetost revije v znanstveno in raziskovalno sfero, tako na nacionalnem kot na mednarodnem nivoju. Avtorja v uvodniku predstavita zgodovino nastajanja revije in njeno prvotno idejno zasnovo, pomembnejše akterje in avtorje, ki so pripomogli k uspešnosti revije, ter vizijo za prihodnje številke. Izpostavita stopnje razvoja, preko katerih se je revija oblikovala in pilila, in poudarita dva pomembna dosežka revije *Annales*: jubilejno dvajsetletno izhajanje pomembnih in kakovostnih vsebin ter vstop v elitne mednarodne citatne baze, med katerimi velja omeniti tudi zadnje povabilo v evropsko citatno bazo SCOPUS.

V tokratni številki prevladujejo članki slovenskih avtorjev in avtoric, ki so: Mitja Sardoč, Jernej Mlekuž (oba z ZRC SAZU), Veronika Bajt (Mirovni inštitut), Mateja Sedmak, Ana Kralj, Zorana Medarić, Tina Rožac, Maja Smotlak, Jadranka Cergol, Aleksandra Schuller, Mitja Guštin, Neža Čebren Lipovec, Zrinka Mileusnić, Darko Darovec, Zdenka Bonin, Jože Pirjevec in Rok Svetlič (vsi z Univerze na Primorskem), Sonja Novak Lukanovič, Nadja Penko Seidl (obe z Univerze v Ljubljani), Marija Pirjevec (Univerza v Trstu), David Bandelj in Maša Sakara Sučević (Pokrajinski muzej Koper). Med tujimi avtorji in avtoricami pa so Suki Ali (Londonska univerza za ekonomijo in politične vede, Velika Britanija), Ancuța Plăeșu (Univerza Spiru Haret, Romunija), Bogusia Temple (Univerza v Osrednjem Lancashiru, Velika Britanija), Stefano Piastra (Alma Mater Studiorum – Univerza v Bologni, Italija), Robert Lončarić, Damir Magaš in Maša Surić (zadnji trije z Univerze v Zadru, Hrvaška).

V drugi številki revije se obravnavane teme in sklopi povezujejo na svojevrstni način, začevši s članki o multikulturalnosti, nacionalni identiteti, ki se prelevijo v teme o medkulturnih srečanjih in ekonomski ter socialni

migraciji. Nadaljuje se s temami o jeziku, kulturi, vstopu Slovenije v EU in književnosti (vse nekoliko v povezavi s tržaškim prostorom). Prepletanje tematik dodatno okrepijo članki na temo arheologije, filozofije, geografije in politične zgodovine.

Prvi članek prične z vprašanjem razumevanja multikulturalnosti in državne enakosti, vsebine člankov se vrstijo preko tematik politike mešanih ras, transkulturalnosti v povezavi z nacionalnimi miti, koncepta kulture mešanosti, ter preidejo v obravnavanje migracijske politike (in kulture) mladine in delavcev, medkulturnih srečanj v turizmu ter obravnavanju drugačnosti doma in v tujini. Z multikulturalno obarvanega sklopa člankov se preide v drugi sklop, kjer prevladujejo jezikoslovne, kulturne in literarne (književne) vsebine, s poudarkom na tržaškem prostoru in ekonomski noti. Tretji sklop se začne s člankom o pisatelju, gledališčniku in vsestransko angažiranem kulturniku Vladu Šavu, er nadaljuje s temami, kot so preučevanje razvoja obalnih območij Romagne, nato vpliva razpoložljivosti vode na območju Kvarnerja, ledinskih imenih, arheoloških izkopavanjih in najdbah na področju Kreljeve ulice v Kopru, denarnem poslovanju cerkvenih bratovščin v Kopru med 16. in 18. stoletjem, člankom o Titu in Kardelju ter zaključno filozofsko razpravo, kjer avtor primerja dožemanje biti in zgodovine pri filozofih, kot sta Hegel in Heidegger.

Glavna in osrednja tema, ki se pojavi, je "mešanje" oziroma prepletanje. Prvi sklop člankov poudarja predvsem temo multikulturalnosti, kulture mešanja in migracijskih politik, ki v svoji esenci nosijo pojem prepletanja. Prepletanje se nadaljuje pri obravnavi jezika, kulture, književnosti (predvsem v povezavi s tržaškim ozemljem) in teme vstopa Slovenije v EU. Tretji sklop prekine s prejšnjima dvema in predstavi izbor člankov z različnih humanističnih področij, vendar hkrati potrди celotno usmerjenost koncepta znotraj zadnje številke *Annales*. Prepletanje je tudi ideja (ali usmeritev), ki jo prinaša revija. Nenehno mešanje številnih vsebin z različnih humanističnih ved je spretnost, ki uredniški ekipi revije *Annales* izjemno uspeva. Postaviti toliko različnih kreacij bralcu v smiselni in logični red zahteva pozornost, veliko dela in potrpežljivost.

V zadnjem delu revije pa si lahko bralec prebere še štiri knjižne ocene. Dragica Čeč je napisala recenzijo o zborniku *Strangers and Poor People*, kjer predstavi zbirko vsebin o revščini od antike do danes. Druga ocena

avtorice Samante Parnić, ki predstavi Bertoševo knjigo *Osebužno mjesto austrijske Istre*, v kateri avtor predstavi arhivske ugotovitve iz obdobja srednjega veka za mesto Lupoglav. Andrej Rahten ocenjuje Pirjevčevo uspešnico *Tito in tovariši*, ob kateri gre dodati, da naj bi bil v načrtu že njen peti ponatis. Avgust Lešnik pa predstavi knjigo *Zemljevidi vmesnosti* Ksenije Vidmar Horvat, ki vsebuje eseje o evropski kulturi in identiteti po koncu hladne vojne.

Pomembnost revije *Annales* in sodelovanje s številnimi priznanimi avtorji dokazuje dolgoletno plodno delo in trud vseh aktivno povezanih znotraj procesov pisanja, snovanja in urednikovanja revije, ki se trudi ohraniti že vzpostavljeno (interdisciplinarno) stičišče humanistično-družboslovnih študij. Uredništvo revije *Annales* ima pred sabo še težjo nalogo, saj mora dokazati, da je ladja, na kateri pluje, sposobna prepluti še vsaj novih dvajset let in ponuditi sveže teme in kritične pristope, ki bi še naprej bogatili lokalno znanstveno sfero.

Erik Toth

Il cristianesimo in Istria fra tarda antichità e alto medioevo. Novità e riflessioni, Atti della giornata dei Seminari di Archeologia Cristiana (Roma – 8 marzo 2007), a cura di Emilio Marin e Danilo Mazzoleni, Sussidi allo studio delle antichità cristiane pubblicati a cura del Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana 20, Città del Vaticano: Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana, 2009, 289 str.

Ovaj je zbornik radova rezultat tematskoga znanstvenog skupa održanoga u Rimu u ožujku 2007. u organizaciji Papinskoga instituta za kršćansku arheologiju. Na skupu su sudjelovali talijanski, slovenski i hrvatski znanstvenici koji su u svojim radovima analizirali pitanja i probleme vezane uz kristijanizaciju, gospodarske prilike, urbanizam i umjetničku produkciju u Istri u kasnoj antici i ranom srednjem vijeku.

Zbornik započinje studijom Rajka Bratoža "Cristianesimo in Istria. Una sintesi e alcune riflessioni (con particolare riguardo allo sviluppo dell'organizzazione ecclesiastica)" (9-46) u kojoj je prikazan razvoj kršćanstva u Istri od IV. do VII. st. s posebnim osvrtom na problem crkvene